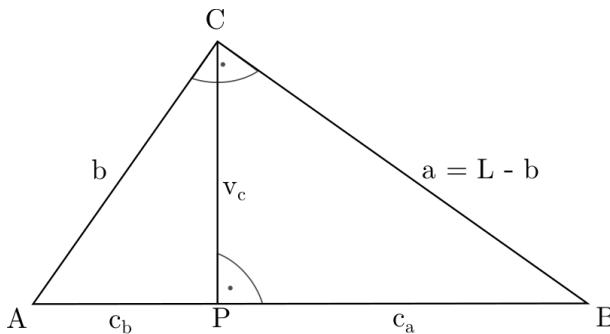

Úloha IV.2 ... Káji stan

5 bodů; (chybí statistiky)

Kája si chtěla postavit jednoduchý stan s trojúhelníkovým vchodem, pro který zatluče do země dva kolíky na sousedních rozích plachty a mezi ně kůl, na který plachtu vyzvedne. Zapomněla si doma metr, ale i přes to chtěla svůj stan postavit dokonale přesně. Proto jí nezbylo než měřit vše v pídích¹. Do země kolmo zabodla kůl o výšce $h = 12$ pídí a zatloukla první kolík ve vzdálenosti $c_b = 9$ pídí od kůlu po zemi na jednu stranu. V jaké vzdálenosti c_a od kůlu (v pídích) musí Kája zatlouci druhý kolík na opačné straně, aby se plachta, která má délku strany $L = 35$ pídí, mezi kolíky na vzpřímeném kůlu napjala?

Nejprve si, jak při geometrických úlohách bývá zvykem, načrtneme náskres hledané situace napjatého stanu (vizte obrázek 1). Pro větší přehlednost výšku kůlu h přeznačíme na výšku trojúhelníku nad stranou c , tj. v_c .

Obr. 1: Vchod do Káji stanu

Dva kolíky si představme jako body A, B, a kůl mezi nimi považujeme za úsečku PC, kde bod P (neboli pata výšky) leží na úsečce AB, a bod C je třetím vrcholem trojúhelníku ABC. Úsečka PC je tedy výška na stranu c a dělí trojúhelník na dva menší pravoúhlé trojúhelníky. První z nich je trojúhelník APC, kde víme, že strana $|AP| = c_b = 9$ pídí a strana $|PC| = v_c = 12$ pídí. Délku $|AC| = b$ neznáme, budeme ji ale potřebovat pro pozdější výpočty, a proto ji spočítáme pomocí Pythagorovy věty:

$$b = \sqrt{c_b^2 + v_c^2} = 15 \text{ pídí.}$$

Druhý z nich je trojúhelník BCP, u kterého známe stranu $|PC| = v_c = 12$ pídí, $|BC| = a$ sice neznáme, ale ze zadání víme, že délka strany plachty tvořící stan je $L = 35$ pídí. Odečtením a od L zjistíme, že délka strany $|BC| = a = 20$ pídí. Konečně tedy známe vše potřebné pro to, abychom mohli vypočítat stranu PB, což je zároveň námi hledaný úsek c_a . Pro výpočet opět použijeme Pythagorovu větu:

$$c_a = \sqrt{a^2 - v_c^2}.$$

¹Píd je stará jednotka odvozená od vzdálenosti mezi konci malíčku a palce na roztažené ruce. Právě odměřování vzdálenosti pomocí „chůze“ ruky do strany na malíčku a palci se říká „pídění“.

Poté, co dosadíme do vzorce, zjistíme, že délka úseku $|PB| = c_a = 16$ pídí.

Korespondenční seminář Výfuk je organizován studenty a přáteli MFF UK. Je zastřešen Oddělením pro vnější vztahy a propagaci MFF UK a podporován Katedrou didaktiky fyziky MFF UK, jejími zaměstnanci a Jednotou českých matematiků a fyziků.

Toto dílo je šířeno pod licencí Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported.
Pro zobrazení kopie této licence navštivte <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>.